

пристани на Истрия: Един, Белград, Чървен и Дръстър трупаха стоки от цялата империя, които товареха в куберите на немци и руснаци. В Брег носеха ботуши от прочутите „български кожи“, в Бамберг пиеха филиповградско вино, а в Меран си плетяха чорапи от загорска вълна. По Понтийско море слизаха северни кораби към Карвуна и Несебър.

В Драч пушаха котва венециански, генуезки и пизански галери, натоварени с разнообразна стока събрана от целия запад: нормански ками, копринени платове от Тоскана, алеманско желязо, английска вълна, холандски сушени херинги, корабостроително дърво, милански гавелоти, вино от Оксер.

В Тесалоника спираха галери от юг, които носеха приказните богатства на топлите страни: сирийски пурпур, индийски подправки, захарна тръст, фурми, арабски коне, кипърски вина, туркизи, бисери и сурова коприна от Персия, сухи смокини, восък, червена кожа от Родос, хиоски мастикс, индиго от Керман.

Белград стоеше на Истрия като верен страж на българския северозапад. На изток устието на великата река сочеше границата, която мъдрата природа бе ^{избрала} ^{мизийн} посочила за страж на Хема и Родоп. Драч бе отворена зеница на царството към християнския запад. Градът на св.Димитър Чудотворец бе изхода към богатия юг.

Обединени към скъпия престол на българския цар, всички народи на полуострова живееха в мир и свобода, в цъфтящо благополучие, в братска общност, сякаш не се бяха борили с векове, самоизяждащи се, губещи сили в безплодни разпри за първенство. Защото доброволното желание и любовта ги бяха сродили, а не грубото насилие. Любовта към господаря на Хем, който събираше в себе си доверието и предаността на българи, гърци, кумани, власи, сърби, албанци, на всички тъй разнородни и враждуващи жители на тая благословена от бога земя.

Ала не само за благополучието на тялото и растежа на зем-